

نسبت تکنولوژی و فرهنگ و نظام ارزشی چیست؟

محمدرضا واعظ

در این مقاله ملاحظه می‌کنیم که تکنولوژی فعالیت ذاتی و غیر قابل چشم پوشی بشر است که با توجه به نیازها و امیال انسان و در جهت تامین اهداف بشری به قسمتی از رفتار و فعالیت‌های انسانی تبدیل شده و روز به روز هم بر نفوذ و تاثیرگذاری آن بر فرهنگ و نظام ارزشی جامعه افزوده می‌شود، به طوری که در دنیای مدرن امروز چشم‌پوشی از این فعالیت غیرممکن و غیر قابل تصور شده است.

📌 **تکنولوژی**: فعالیت ذاتی بشر

تکنولوژی فعالیت ذاتی بشر است؛ این عبارت، ادعای بسیاری از فیلسوفان است. عموماً دو نظریه برای تعریف تکنولوژی وجود دارد: عده‌ای آن را به عنوان یک ابزار می‌انگارند و معتقدند تکنولوژی صرفاً ابزاری است که بشر به کمک آن، به منظور تأمین نیازهای خود و دیگران، به تغییر محیط و طبیعت پیرامون می‌پردازد. نظر دوم متعلق به برخی از فیلسوفان همچون جوزف پیب است. آنها تکنولوژی را یک فعالیت انسانی می‌دانند و معتقدند تکنولوژی ابزاری برای به کارگیری نیست، بلکه به کارگیری ابزار است.

در حقیقت، پیب، تکنولوژی را «انسانیت در مقام کار» تعریف می‌کند؛ به عبارت دقیق‌تر مطابق با این تعریف، تکنولوژی خلق و به کارگیری ابزار برای تغییر محیط اطراف به منظور رفع نیازهای بشری است. [۱]

همچنین شاید بتوان پاسخ به این پرسش را که چرا انسان‌ها تکنولوژیکی رفتار می‌کنند و این فعالیت برای آنها چه ضرورتی دارد، در نیازهایی جستجو کرد که انسان در صدد برآورده کردن آنهاست.

آبراهام مارلو این نیازها را نیاز فیزیولوژیکی، نیاز به ایمنی، نیاز به تعلق خاطر و محبت، نیاز به ارج و اعتبار و نیاز خودشکوفایی می‌داند. همینطور فردریش راب در کتاب خود با نام «فلسفه تحلیلی تکنولوژی» معتقد است انسان‌ها در خلق تکنولوژی سه انگیزه عمده دارند: نخستین انگیزه، نیاز پایه‌ای برای بقاست. در درجه دوم، انگیزه قدرت و کنترل قرار دارد و سومین انگیزه با قابلیت‌های عقلانی بشر مرتبط است. [۲] بنابراین می‌توان گفت که تکنولوژی، نوعی رفتار ذاتی انسان است و فعالیت‌های تکنولوژیکی می‌پردازند.

اما رابطه میان تکنولوژی و مقولاتی چون فرهنگ و نظام ارزشی چگونه است؟ برای پاسخگویی به این پرسش، ابتدا باید به تعریف واژه فرهنگ پرداخت. در این زمینه تعاریف زیاد و مشابهی برای فرهنگ وجود دارد. اجمالاً مجموع فرآورده‌های عقلی و هنری، آداب و رسوم، اخلاق، عقاید، قواعد و عرفیات یک مجموعه انسانی را فرهنگ آن مجموعه می‌خوانند.

اندیشه اصلی در مورد فرهنگ این است که هر جامعه انسانی هویتی دارد و این هویت به منزله مداری است که همه آداب و رسوم، هنرها، اخلاق، علوم و مذهب، فرزندان آنند. [۳] کنون با در دست داشتن چنین تعریف متداولی از فرهنگ، به منظور بررسی رابطه میان فرهنگ و تکنولوژی، بهتر است به دنبال یافتن پاسخی برای این پرسش باشیم که آیا تکنولوژی امری خنثی و

عاری از محتوای ارزشی است؟

به عبارت دیگر آیا تکنولوژی مستقل از این مقولات است و به کارگیری آن در یک جامعه بر فرهنگ و ارزش‌های آن جامعه تاثیرگذار نخواهد بود و یا اینکه تکنولوژی با ظهور خود در جامعه، فرهنگ و نظام ارزشی حاکم بر آن جامعه را متأثر از جلوه‌های خویش می‌کند؟ [۴]

بررسی بینش ولایی و هویت انقلابی در خانه انقلاب

به منظور انتقال بینش ولایی و هویت انقلابی به نسل جوان نشست «عزت‌الهی، همت مردمی، هدایت روحانی» ویژه گرامیداشت حماسه تاریخی ۵ رمضان در خانه انقلاب اسلامی و ولایت اصفهان برگزار می‌شود.

این نشست و هم‌اندیشی با محوریت تبیین اقتصاد مقاومتی و اقدام فعالین فرهنگی با حضور نجفگان و مدیران فرهنگی شهر برگزار می‌شود. 📌

📌

«بلاغت، بدیع و بیان» در کتابفروشی‌ها

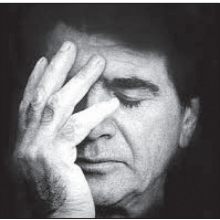
نشر فاطمی کتابی از حسن انوری را با موضوع «بلاغت، بدیع و بیان» روانه بازار کتاب کرد. به گزارش مهر، انتشارات فاطمی کتاب «بلاغت، بدیع و بیان» را به قلم حسن انوری و یوسف عالی عباس‌آباد روانه بازار کتاب کرد. این کتاب در بخش نخست از مطالب خود به معرفی «بدیع لفظی» و در فصل دوم به معرفی «بدیع معنوی» پرداخته و سعی کرده با تعریف اصول این دو مساله به موضوع بلاغت در زبان فارسی وارد و دربار آن‌ها شرح و تفسیر ارائه کند.

کتاب در بخش سوم خود قالب‌ها و اصطلاحات ادبی را به همراه مثال‌هایی تعریف کرده است و در کنار آن نیز به ارائه توضیحات تفسیری در این زمینه پرداخته است. فصل بعدی این کتاب نیز درباره علم بیان و شاخه‌هایی نظیر تشبیه، استعاره، کنایه و مجاز است. مولفان این کتاب به اذعان خود سعی داشته‌اند که متن حاضر را مطابق با آخرین سرفصل‌های مصوب وزارت علوم و به صورتی کاربردی تألیف کنند تا از مورد استفاده و قابل توجه دانشجویان و پژوهشگران قرار بگیرد. 📌

ظاهراً تصمیمی برای پخش «رینا» با صدای شجریان گرفته نشده بوده، اما واقعیه‌ای که از روز گذشته رخ داد و همچنین نقدهایی درباره پخش «رینا» از تلویزیون به خود مطرح شد که احتمال پخش نوای شجریان را در رمضان به صفر رساند و «رینا»ی شجریان در رمضان امسال از تلویزیون پخش نخواهد شد. به گزارش «تابناک»، با وجود آنکه برخی گمانه‌زنی‌ها از پخش «رینای» استاد محمدرضا شجریان در ایام ماه مبارک رمضان از شبکه‌های سیما حکایت داشت، براساس آخرین پیگیری‌های «تابناک» در هیچ یک از شبکه‌های تلویزیونی استفاده از نوای این استاد موسیقی کشورمان در دستور کار نیست و نوای «رینا» با صدای دیگر اساتید پخش می‌شود. پس از آنکه محمدرضا شجریان در جریان وقایع ۸۸ عنوان کرده تلویزیون همواره

با وجود قول و قرارهای قبلی؛

تلویزیون از «رینا»ی شجریان خالی ماند

بدون اجازه و آ‌نارش را پخش می‌کند، گفت: صد او سیما به جز «رینا» حق پخش هیچ‌کدام از آثارش را ندارد، اما در نهایت این نوانیز همچون دیگر آثارش پخش نشد و مواضعی که در آن مقطع از سوی شجریان بیان شد، باعث حذف‌ش از فضای رسمی موسیقی کشور شد.

معاونت وقت سیما که در سال ۱۳۸۹ از پشت صحنه مجموعه تلویزیونی «نون و ریحون» بازدید می‌کرد، درباره صحت و سقم پخش نشدن رینای شجریان و دیگر آثار وی از صدا و سیما گفت: «شجریان به دلیل مواضع ضدانقلابی و مواضع بدی که در رابطه با مردم خودش گرفته است، دیگر صلاحیت کافی برای حضور در قلب مردم را

ندارد. او خودش چهره خود را مخدوش کرده است، ما می‌دوایم که همچنان فرصت باقی باشد تا ایشان باگردند تا نظام هم دست لطف خود را بر سر ایشان بکشد.» هم‌زمان با بازگشت میرباقری به معاونت سیمای رسانه ملی، سیدفضل‌الله شریعت‌پناهی در مصاحبه ای گفت: «با توجه به صحبت‌های انجام گرفته، ماه رمضان امسال احتمال دارد صدای رینای استاد شجریان هنگام افطار از تلویزیون پخش شود.» هفته گذشته، در جلسه مدیران سیما با ریاست آقای علی اصغر پورمحمدی صحبت‌هایی انجام گرفت، مبنی بر اینکه ماه رمضان امسال رینای استاد شجریان از تلویزیون پخش شود. در آن جلسه، گمانه پزیرنگ تر شد. 📌

صهفان زیبا

نمایشگاه شکستنی در موزه هنرهای معاصر اصفهان برپاست

هر چه بت است بشکن!

شده است. اما این حمله از روی عناد و دشمنی نبوده بلکه در یک بیان اثرنیستیک همراه با سوال‌های اساسی چون: «عدم کارایی سنت»، «نداشتن اثربخشی در دنیای امروزه» و «عدم پویایی در سنت» به چالش کشیده شده است. اتفاق دیگری که در این نمایشگاه سعی بر ایجاد آن است شکستن مرز مابین اثر و مخاطب است. در اینجا آثار با توجه به نوع جیدمانشان، سعی بر ایجاد تعامل دارند، اینکه افراد بتوانند از درون یک اثر عبور بکنند، آرا بشکنند، با آن بازی کنند... تلاش این نمایشگاه مذبح واقع می‌ماند به دلیل وجود راهنماییانی که به نظر نگارنده نباید باشند، چرا که وجود مراقب برای چنین نمایشگاهی می‌تواند از کارایی آن بکاهد و حاکمیت غالب را به نوعی دیگر با وجه نمادین بازتولید می‌کند. برخورد موزه‌ای شدن با چنین نمایشگاهی آن راز بین خواهد برد.

اتفاق دیگری که در این نمایشگاه می‌افتد تاکید بر کنش مندی است. که این کنش مندی را باید تلاقی اندیشه‌های گوناگون در مورد نمایشگاه و همچنین وجه تعاملی بودن آن است. این کنش در دو سطح خالق اثر و همچنین مخاطب تاکید و عرضه شده است. عموم متن‌های کنش اثر خارج از این دونیستند یا بر کنش هنرمند تاکید دارند مثل «من نمی‌دانم کدام شکست خورده، اما می‌دانم کدام شکستنی است» که تا نایی کنشی است هنرمند برگزیده و به مالن نوع کنش را عرضه می‌کند از طرفی دیگر، در برخی از بیانیه‌ها به مخاطب نهب می‌زند که کنش اش را انتخاب کند، برای نمونه» شاید این بازنویست ماست»

📌 **لایه سوم**

چه هنگام این نمایشگاه کامل می‌شود؟ برای نمایشگاه‌هایی از این دست که تاکید بر روی شکستن برخی اصول می‌کند و همه چیز خود را به عنوان پدیده ای مطرح می‌کند که دریافت مکانی منظور محل گالری نیز تغییر معنی‌شاید بدهد، اما مهم‌تر از همه اینها پرسوه آغازین چنین نمایشگاه‌هایی در شهر حتما باید با یک سری مباحث نظری همراه شود تا بیش‌تر لایه‌های آن برای مخاطبان باز شود؛ چرا که با نمایشگاهی بگرو تکرار نشدنی مواجه هستیم که نمی‌توان از انبار تجربه‌های زیباشناختی و... برای فهم آن استفاده کرد.

📌 **گل سرسید بهار گالری‌ها**

به جرات می‌توان نمایشگاه شکستنی را از حیث وسعت نمایشگاه و همچنین نحوه ارائه و فکر و ایده‌ای که آن را پشتیبانی می‌کند نمایشگاه قوی به حساب آورد که قطعا اثر خود را بریزسته هنرمندان و مردم خواهد گذاشت. 📌

📌 **گل سرسید بهار گالری‌ها**

نقاشی آرشیل کورگی چه می‌گوید؟

خدا حافظ عزیزان من!

نقاشی از عکس‌ها امروزه بسیار رونق دارد. افراد مختلفی از این تکنیک استفاده می‌کنند تا از بحران ایده‌ای که گریبان گیران شده اند خلاص شوند. این وجه بازنمایی و بازتولید عکس در مدیومی دیگر اگر که همراه با ظرافتی نباشد قطعاً به یک تکنیک ساده تبدیل می‌شود.

می‌خواهیم اثری را به شما نشان بدهیم که در آن یک نقاشی از عکس کشیده شده است. شاید در نگاه اول یک بازنمایی ساده باشد، اما به خطوطی که بدن را کشیده‌اند دقت کنید، نوعی از تراجمی بودن را به ذهن می‌آورد، وقتی که بداینم عکس دست‌چپ در هشت سالگی هنرمند گرفته شده است. 📌

بیان ارتباط میان زبان و جهان از نگاه تئوریسین‌های زبان

نخستین نشست «هنردرگفتمان شهری» با موضوع استراتژی‌های گفته‌پردازی در گفتمان‌های تبلیغاتی با حضور دکتر مرتضی معین، عضو حلقه گفتمان‌شناسی تهران در موزه هنرهای معاصر وابسته به سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان برگزار شد. دکتر مرتضی معینی عضو حلقه گفتمان‌شناسی تهران در این نشست با اشاره به ویژگی‌های نشانه‌شناسی اظهار داشت: نشانه‌شناسی الگوهایی را معرفی می‌کند که بر اساس آن متون را می‌خوانیم و این متن می‌تواند گفت‌وگو تبلیغاتی، عکس، کاریکاتور و یا فضای واقعی باشد. نشانه‌شناسی مدرن بر روی متن کار می‌کند، ما ابزارهای خواهشی را در نشانه‌شناسی معرفی می‌کنیم که به کمک آنها متن را مورد خواش قرار می‌دهیم. وی افزود: نشانه‌شناسی به گونه‌ای الگویی تحلیل گرایانه است و الگو به معنای تقلید است و بر اساس آن الگو تقلیدی متن خودمان را مورد خواش قرار می‌دهیم. عضو حلقه گفتمان‌شناسی تهران با اشاره به شکل‌گیری چهار استراتژی گفتمان تبلیغاتی در از مساله مشترک نشانه‌شناسان خاطرنشان کرد: معتقدم دغدغه نشانه‌شناسان، آژانس‌های تبلیغاتی و زبان‌شناسان به عنوان گفته برداران تبلیغاتی دغدغه‌ای مشترک است. همان‌طور که تئوریسین‌های تبلیغاتی از ارتباط میان گفتمان تبلیغاتی و محصول تبلیغاتی صحبت می‌کنند، تئوریسین‌های زبان نیز از ارتباط میان زبان و جهان صحبت می‌کنند.

📌 **بر اساس نظر تئوریسین‌های تبلیغاتی،** گفتمان تبلیغاتی به کالای مارزش می‌دهد

وی تصریح کرد: مساله اصلی نشانه‌شناس مبتنی بر ارتباط میان کارکرد زبان و ریشه و بنیاد معناست و از سمتی دیگر، مساله اصلی برای تئوریسین‌های تبلیغاتی این است که ارزش و معنای کالا از پیش مشخص بوده و گفتمان تبلیغاتی است که به کالای مارزش می‌دهد. معینی بیان کرد: چهار استراتژیک در گفتمان تبلیغاتی از سوال‌های مشترک با آغاز می‌شود و بحثی جدی به نام مربع معناشناسی وجود دارد که در زیرساخت هر متن مربع معناشناسی مطرح می‌شود که مربع جایگاه جای گیری مقوله‌های بنیادی معنایی کلی است.

📌 **توجه به مربع معناشناسی**

وی با بیان اینکه مربع معناشناسی یکی از مهم‌ترین تئوری‌های معناشناسی مکتب پاپس به شمار می‌آید، گفت: ما باید در تبلیغات دو ضلضد یکدیگر را پیدا کرده و بر اساس آن اقداماتی را داشته باشیم که ابتدا کارکرد بازنمایی زبان به این معنا که زبان تنها مولد معنا نیست، قسمت دوم کارکرد مولدین زبان است که برای زبان و گفتمان تبلیغاتی خود ایجاد معنی می‌کنند. عضو حلقه گفتمان‌شناسی تهران اظهار داشت: با توجه به این الگو باید چهار مدل تبلیغاتی را جداسازی کنیم پس کارکرد بازنمایی الگوی تبلیغاتی کارکردی است که ابتدا درباره محصول اطلاع داده و ارزش واقعی محصول را معرفی می‌کند، کارکرد مولدی گفتمان تبلیغاتی نیز کارکردی است که محصول را از روزمرگی جدا می‌کند.

📌 **نگاه به کارکرد بازنمودی گفتمان تبلیغاتی**

وی با اشاره به دو ضلع دیگر مربع معناشناسی افزود: ابتدا کارکرد بازنمودی گفتمان تبلیغاتی است و گفتمان تبلیغاتی تنها حمل‌کننده ارزش بوده که در برابر آن تبلیغات تخیلی قرار دارد؛ به این معنا که کالا از فضای زندگی خارج و خود به تنهایی به این معنا می‌دهد که در این مساله زبان و گفتمان تبلیغاتی دیگر بازنمود نیست و مولد معناست. معینی خاطرنشان کرد: زمانی که اقدامات مطرح شده صورت گرفت ادعا بر این داریم که با مربع معناشناسی تبلیغات را از یکدیگر جدا سازی کرده‌ایم، باید دانست گفتمان ساز تبلیغاتی چگونه عمل کند که تا گفتمان خود را به صورت واقعی جلوه دهد که ابتدا واقعی جلوه‌د ان این گفتمان مبتنی بر ساختاری روانی و توصیفی باشد.

📌 **بیان تفاوت‌های تبلیغات کلاسیک در دنیا**
وی تصریح کرد: در این گفتمان متن و تصویر یکدیگر را به هم ارجاع می‌کنند و در گفتمان‌های تبلیغاتی زمان‌های خطی حاکم است، در این گفتمان‌ها بازه زمانی نیز دیده نمی‌شود و این نوع تبلیغات به عنوان تبلیغات کلاسیک دیگر در دنیا مرسوم نیستند که در این نوع تبلیغات فعالیت ذهنی برای کشف رمزهای نشانه‌ای وجود ندارد.

عضو حلقه گفتمان‌شناسی تهران با بیان اینکه در تبلیغات امروزی نفی تبلیغات ارجاعی می‌کنیم، گفت: اغلب تبلیغات فرانسه به سوی تبلیغات انحرافی و یا به معنای دیگر غیرمستقیم می‌رود که در آن تبلیغات فرد باید رمزگشایی کند و با یک نگاه معنای تبلیغ را متوجه نمی‌شود که اینگونه تبلیغات متنوع‌تر و زیباتر هستند.

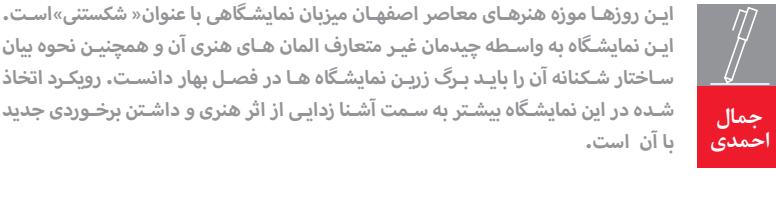
وی بیان کرد: این نوع گفتمان در اثبات‌گرایی متضاد است که اندیشه اصلی آن تولید معنا در گفتمان به شمار می‌رود که این نوع گفتمان با اصطلاح گفتمان پارادوکسال گفته می‌شود و در تضاد با عقاید از قبل تعریف شده قرار دارد و بر بسیاری از موارد این گفتمان‌ها به خواننده شک می‌دهد و آن را شکفته زده می‌کند.

گفتنی است؛ سلسله نشست‌های «هنردرگفتمان شهری» از سوی سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان در فواصل زمانی مختلف برگزار می‌شود. 📌

📌

📌

📌

این روزها موزه هنرهای معاصر اصفهان میزبان نمایشگاهی با عنوان «شکستنی» است. این نمایشگاه به واسطه چندمان غیر متعارف‌المان‌های هنری آن و همچنین نحوه بیان ساختار شکانه آن را باید برگ زمین نمایشگاه‌ها در فصل بهار دانست. رویکرد اتخاذ شده در این نمایشگاه بیشتر به سمت آشنا زدایی از اثر هنری و داشتن برخوردی جدید با آن است.

📌 **دغدغه‌آشنایی زدایی**

بیانیه این نمایشگاه با این عبارت آغاز می‌شود: ماندگارترین جریان‌های هنری، کنش‌های ساختار شکنی هستند که مرزها، چارچوب‌ها و قالب‌های رایج را در هم شکسته و افق دید مخاطب را به زوایایی متفاوت از آنچه می‌پندارد، هدایت می‌کند. از این روی دغدغه شکستن و آشنایی زدایی در اثر هنری رویه‌ای نهادین در هنرمندان پیشرو است. سنگ بنای این نمایشگاه مجموعه آثاری است که داعیه ساختار شکنانه دارد. برای رسیدن به مرزهای ساختار شکنی، در قدم اول آنها خود را از مدیوم‌رها کرده‌اند. آثار

در اینجا به رسانه خاصی دلالت نمی‌کند و در قالب‌های مرسوم قرار نمی‌گیرد. اتفاق دیگری که در این نمایشگاه می‌افتد بحث متریال است، متریال نمایشگاه بر روی

📌

دیوارنگاره جوزف هرمان چیست؟

دیوارنگاره زشت!

در این اثر آدم‌ها به صورت زخم‌ت و بیپجیده‌ای و تلطیف فضا و همچنین دادن جلوه‌های زیبا به فضا‌های شهری است، اما این مساله نباید سبب شود که دیوارنگاره‌ای بر دیوار شهر قرار بگیرد که از بافت و هویت شهری فاصله داشته باشد و به صورت یک زایده در شهر نمایان شود.

یکی از بهترین نمونه‌های چنین آثاری که در پیوند با روح شهر است دیوارنگاره معروف جوزف هرمان است.

این دیوارنگاره در سالیان پس از جنگ جهانی دوم خلق شد، نگاه به مسائل کارگری در این اثر بسیار مشهود است. 📌